

Programul Operațional Capital Uman 2014 - 2020

Axa prioritară 3: Locuri de muncă pentru toți

Obiectivul tematic 3.7: Creșterea ocupării prin susținerea întreprinderilor cu profil non-agricol din zona urbană

Titlu proiect: “**PROMotorii Firmei Tale (PROFIT) – pentru regiunea Centru**” - POCU/82/3.7/104254

Activitatea 6.

Susținerea antreprenoriatului în regiunea de implementare a proiectului

6.3. Studiu de analiză în domeniul antreprenoriatului, bune practici și măsuri de susținere

Bune practici în antreprenoriat

Contabilitatea capitalurilor entităților economice

Autor:

HURLOIU LACRAMIOARA RODICA

Expert bune practici în antreprenoriat

MAI 2020

Contabilitatea capitalurilor entităților economice

Sursele de finanțare aflate la dispoziția unei societăți o perioadă mai mare de un an sunt evidențiate cu ajutorul conturilor din clasa I „Conturi de capitaluri”.

Capitalurile proprii sunt constituite prin aportul proprietarilor, prin autofinanțare sau din diferite surse financiare cu caracter nerambursabil. Ele cuprind capitalul social, primele de capital, rezervele din reevaluare, rezervele, rezultatul reportat, rezultatul exercițiului și subvențiile pentru investiții.

Datoriile pe termen lung reprezintă resursele financiare atrase de societate de la terțe persoane fizice și/sau juridice și care îmbracă forma împrumuturilor obligatate sau creditelor bancare pe termen mediu și lung (pe termen mai mare de un an). Datoriile pe termen mediu sunt cele ce au o durată de finanțare cuprinsă între 1-5 ani, iar datoriile pe termen lung sunt cele ce au o durată de finanțare mai mare de 5 ani.

Planul de conturi general delimitează următoarele componente ale capitalurilor:

Contabilitatea capitalului social

Capitalul social al unei societăți are un caracter avansabil, fiind constituit la înființarea acesteia pe calea aporturilor.

Evidența capitalului social subscris și vărsat în natură și/sau numerar de acționarii/asociații societății se ține cu ajutorul contului sintetic de gradul I „Capital social”, cont structurat în două conturi sintetice de gradul II, și anume:

1011 – Capital subscris nevărsat;

1012 – Capital subscris vărsat.

Cu ajutorul conturilor sintetice de gradul II, menționate anterior, se ține evidența promisiunii de aport, respectiv, onorarea promisiunii de aport la capitalul social.

Capitalul social se împarte în părți sociale sau acțiuni, în funcție de modul de constituire al societății. Părțile sociale (ce au o valoare egală) se întâlnesc în cazul societăților în nume colectiv, în comandită simplă, cu răspundere limitată și sunt reprezentate de câte un certificat ce se eliberează fiecărui asociat în parte. Părțile sociale pot circula liber între asociați, dar pentru a fi vândute terților se impune fie existența unor prevederi în acest sens în actul constitutiv, fie aprobarea dată de asociații care dețin o pondere însemnată din capitalul social al societății. În cazul societății cu răspundere limitată, numărul asociaților nu poate depăși cifra 50, iar valoarea minimă a unei părți sociale este de 10 RON.

Capitalul social al societăților pe acțiuni sau în comandită pe acțiuni este di-vizat în acțiuni, acestea fiind titluri de valoare negociabile, ele încorporând dreptul de creanță al deținătorilor față de societate. În situația societății pe acțiuni numărul minim al acționarilor este 2, iar valoarea minimă a unei acțiuni 0,1 RON.

Datorită faptului că acțiunile sunt titluri de valoare negociabile, ele se caracterizează prin faptul că valorii nominale (capitalul se evaluează și înregistrează în contabilitate la valoarea nominală) i se pot asocia valoarea de piață, valoarea de rentabilitate sau valoarea patrimonială.

Valoarea de piață este reprezentată de valoarea de cumpărare-vânzare a acțiunilor, pe baza raportului dintre cerere și ofertă la bursa de valori.

Această valoare este determinată în funcție de stabilitatea financiară a societății, rata dobânzii de pe piața financiar-bancară, calitatea managementului societății etc. și poate fi mai mare, mai mică sau egală cu valoarea nominală.

Valoarea de rentabilitate reprezintă o valoare bazată pe rezultatul obținut de societate și poate fi exprimată sub formă de valoare financiară și valoare de randament.

Valoarea financiară reprezintă valoarea obținută ca urmare a raportului dividendului distribuit pe o acțiune la rata medie a dobânzii pe piață, care este rata dobânzii corespunzătoare titlurilor de valoare cu venituri fixe (obligațiuni). Dividendul distribuit pe o acțiune este fie cel ce se distribuie în cursul exercițiului financiar, fie media aritmetică a dividendului distribuit în cursul ultimelor cinci exerciții financiare.

Valoarea de randament se calculează similar cu valoarea financiară, cu mențiunea că la numărător se adaugă cota parte din profit pe o acțiune ce se încorporează în rezerve.

Valoarea patrimonială presupune calculul valorii matematice-contabile a valorii matematice intrinseci și a valorii de lichidare, pornind de la situația patrimonială ce se evidențiază prin intermediul bilanțului contabil.

$$\text{Valoarea matematică – contabilă} = \frac{\text{Activul net contabil}}{\text{Numărul de acțiuni}}$$

unde,

Activul net contabil = Capitaluri proprii – Activele fictive sau,

Activul net contabil = Activul real – Datorii

Activele fictive sunt reprezentate de cheltuielile de constituire a societății, activele de regularizare și asimilate, primele privind rambursarea obligațiilor. Scăderea acestor active din activul bilanțier conduce la determinarea activului real al societății.

Valoarea matematică-intrinsecă presupune împărțirea activului net intrinsec la numărul de acțiuni deținute de societate, unde prin activ net intrinsec se înțelege diferența dintre totalul activ net contabil, plus provizioanele pentru riscuri și cheltuieli nejustificate și valoarea capitalului subscris, dar nevărsat.

Valoarea de lichidare a acțiunilor reprezintă valoarea rezultată din vânzarea forțată a societății într-un termen scurt și înregistrează un nivel inferior valorii nominale.

Contabilitatea analitică a capitalului social se ține pe acționari sau asociați și cuprinde numărul și valoarea nominală a acțiunilor sau părților sociale subscrise sau vărsate.

Contul 101 „Capital social” este un cont de pasiv, în creditul acestuia înregistrându-se capitalul social subscris în natură și/sau numerar, rezervele, primele de capital, profitul net realizat în exercițiul financiar precedent, profitul net realizat la închiderea exercițiului financiar anterior, în cazul constituirii sau creșterii capitalului social. Se debitează cu valoarea capitalului social retras de acționari sau asociați sau cu pierderile realizate în exercițiul financiar precedent, pierderi acoperite pe seama capitalului social. Soldul contului reprezintă capitalul social subscris vărsat/nevărsat.

Alături de contul 101 „Capital social”, conturile de bază privind constituirea unei societăți sunt contul 201 „Cheltuieli de constituire” și contul 456 „Decontări cu asociații privind capitalul”.

Din punct de vedere material, aportul de capital poate fi constituit din aport în bani sau aport în natură.

Aportul în bani poate fi în moneda națională (RON) sau în valută (USD, EUR).

Suma vărsămintelor este evidențiată în actul constitutiv al societății comerciale, acesta constituind document justificativ pentru contabilitate, împreună cu foile de vărsământ aferente.

Exemplu privind constituirea unei societăți comerciale în moneda națională (RON):

Societatea comercială „X” SA se constituie în data de 01.07.N, având un capital social de 10.000 RON, divizat în 1.000 de acțiuni. Capitalul social este subscris integral în momentul constituirii societății și este vărsat exclusiv în numerar. Cheltuielile reprezentând costuri de secretariat, costuri juridice de înființare a societății și costul privind emisiunea și vânzarea acțiunilor au reprezentat 300 RON și au fost restituite integral după realizarea vărsămintelor la capitalul social.

1. Înregistrarea subscrierii conform actului de constituire

$$456 \quad = \quad 1011 \quad 10.000 \text{ RON}$$

Decontări cu asociații Capital subscris

	privind capitalul		nevărsat	
2. Realizarea vărsămintelor				
	5121	=	456	10.000 RON
	Conturi la bănci în lei		Decontări cu asociații privind capitalul	
3. Virarea capitalului social nevărsat în capital social vărsat				
	1011	=	1012	10.000 RON
	Capital subscris nevărsat		Capital subscris vărsat	
4. Înregistrarea cheltuielilor de constituire				
	201	=	5121	300 RON
	Cheltuieli de constituire		Conturi la bănci în lei	

Exemplu privind constituirea unei societăți comerciale în valută.

Societatea comercială „X” SA se constituie având un capital social de 10.000 EUR, divizat în 100 de acțiuni. La data întocmirii actului constitutiv cursul valutar al EUR este 1 EUR = 4,6771 RON. LA data vărsării aportului în numerar 1 EUR = 4,7070 RON.

În cazul aporturilor în valută, apar diferențe de curs valutar între momentul vărsării aporturilor și cel al înmatriculării societății.

1. Înregistrarea subscrierii conform actului constitutiv

456	=	1011	46.771 RON
Decontări cu asociații privind capitalul		Capital subscris nevărsat	(10.000 EURO x 4,6771 RON/EUR)

2. Înregistrarea realizării vărsămintelor

5124	=	%	47.070 RON
Costuri la bănci în valută		456	(10.000 EUR x 4,7070 RON/EUR)
		Decontări cu asociații privind capitalul	46.771 RON
		1068	299 RON
		Alte rezerve	(10.000 EURO x 0,0299 RON/EUR)

3. Virarea capitalului subscris nevărsat în categoria capitalului subscris vărsat

1011	=	1012	46.771 RON
Capital subscris nevărsat		Capital subscris vărsat	

Aportul în natură poate fi constituit din bunuri sau valori care pot fi folosite în activitatea ulterioară a unei societăți comerciale. Astfel pot fi puse la dispoziția unei societăți terenuri, clădiri, mașini, utilaje etc.

În funcție de valoarea bunurilor aduse ca aport se stabilește numărul de acțiuni sau părți sociale ce vor fi puse la dispoziția acționarului sau asociatului.

Dacă bunurile aduse ca aport sunt noi se acceptă ca bază de evaluare factura de achiziție. În cazul bunurilor care nu sunt noi, se acceptă valoarea stabilită de către experți/evaluatori, care realizează rapoarte de expertiză.

Restricțiile asupra aporturilor în natură sunt următoarele:

- nu se pot constitui societăți comerciale cu aport exclusiv în natură;
- aportul în natură se constituie și se varsă integral la data constituirii societății;

c) aportul sub formă de creanțe cedate de un asociat în favoarea unei societăți nu este admis la constituirea societății pe acțiuni prin subscripție publică, societății în comandită pe acțiuni sau societății cu răspundere limitată;

d) nu se admite aportul de capital în muncă;

e) aportul în creanțe care nu se încasează integral în termen de 12 luni de la data înmatriculării societății face ca acționarul să reconstituie aportul în numerar.

Exemplu privind realizarea aportului în natură:

Societatea comercială „X” SA se constituie având un capital social de 100.000 RON. Capitalul social subscris constă în numerar și într-un echipament tehnologic, valoarea acestuia din urmă fiind de 40.000 RON.

1. Înregistrarea subscrierii conform actului constitutiv

456	=	1011	100.000 RON
Decontări cu asociații privind capitalul		Capital subscris nevărsat	

2. Înregistrarea realizării vărsămintelor

%	=	456	100.000 RON
		Decontări cu asociații privind capitalul	
5121			60.000 RON
Conturi la bănci în lei			
2131			40.000 RON
Echipeamente tehnologice			

3. Virarea capitalului subscris nevărsat în categoria capital subscris vărsat

1011	=	1012	100.000 RON
Capital subscris nevărsat		Capital subscris vărsat	

Cheltuielile suportate de societate cu emisiunea și vânzarea acestor acțiuni urmează a fi recuperate de la acționarii vinovați de apariția lor.

Atunci când în urma operațiunilor de anulare, emisie și vânzare de noi acțiuni în contul celor anulate nu se obțin sumele datorate societății, capitalul social va fi redus cu suma nerealizată.

Capitalul social al unei societăți este supus, pe parcursul funcționării sale, operațiunilor de creștere sau micșorare.

Creșterea capitalului social are la bază necesitatea atragerii de noi resurse cu caracter stabil, în vederea consolidării situației financiare a societății pentru finanțarea investițiilor ce se doresc a fi efectuate sau pentru întărirea credibilității societății. Această creștere se realizează pe seama a noi aporturi în natură și/sau în numerar sau pe seama încorporării rezervelor, a profitului, a rezervelor din reevaluare și a primelor de capital (prin operațiuni interne).

Modalitățile de efectuare a creșterii capitalului prin aporturi în numerar sunt emiterea de noi acțiuni și creșterea valorii nominale a acțiunilor existente.

Emiterea de noi acțiuni conduce la creșterea numărului inițial de acțiuni, prețul de emisiune al acestora putând fi egal cu valoarea nominală a unei acțiuni, mai mare decât valoarea nominală a unei acțiuni sau mai mic decât valoarea nominală a unei acțiuni.

De regulă, prețul de emisiune este cuprins între valoarea nominală (mai mică) și valoarea matematică-contabilă (mai mare). În situația în care prețul de emisiune este mai mic decât valoarea matematică-contabilă, se ridică problema protejării vechilor acționari, care nu participă la subscriere și care pot înregistra pierderi. Astfel, în vederea compensării acestor pierderi se calculează drepturile preferențiale de subscriere (DS), care sunt titluri negociabile ce intră în paritate cu acțiunile vechi și care se determină ca diferență între valoarea matematică-contabilă veche și valoarea matematică-contabilă nouă a unei acțiuni.

Creșterea capitalului social pe seama noilor aporturi în numerar, în situația în care prețul de emisiune este egal cu valoarea matematică-contabilă sau pe seama noilor aporturi în natură nu presupune măsuri de protecție a vechilor acționari, deoarece interesele lor nu sunt atinse.

Creșterea valorii nominale a unei acțiuni conduce la păstrarea atât a nu-mărului de acțiuni, cât și a echilibrului dintre acțiuni și presupune acordul tuturor deținătorilor de acțiuni.

Exemplu privind determinarea dreptului de subscriere (DS):

Societatea comercială „X” SA prezintă următoarea situație inițială: capital social 20.000 RON, rezerve 16.000 RON, numărul de acțiuni 20.000. Se decide creșterea capitalului social cu 5.000 de acțiuni la un preț de emisiune de 1.200 RON/acțiune. Să se determine dreptul preferențial de subscriere.

Situația inițială:

Capital social inițial = 20.000 RON

Număr de acțiuni = 20.000

Rezerve = 16.000 RON

Se decide creșterea capitalului social cu 5.000 de acțiuni la un preț de emisiune de 1,2 RON/acțiune.

Rezolvare:

1. Determinarea valorii normale a unei acțiuni

$$\text{Valoarea nominală (VN)} = \frac{\text{Capital social inițial}}{\text{Număr de acțiuni}} = \frac{20.000 \text{ RON}}{20.000 \text{ acțiuni}} = 1 \text{ RON}$$

2. Determinarea valorii matematice contabile aferente situației inițiale

$$\begin{aligned} \text{Valoarea matematică contabilă (VMC)} &= \frac{\text{Capital social inițial} + \text{Rezerve}}{\text{Număr de acțiuni}} = \\ &= \frac{20.000 \text{ RON} + 16.000 \text{ RON}}{20.000 \text{ acțiuni}} = 1,80 \text{ RON} \end{aligned}$$

3. Prezentarea situației după mărirea de capital social

Capital social inițial = 20.000 RON

Creștere capital social = 5.000 RON (5.000 acțiuni x 1,0 RON/acțiune)

Total capital social = 25.000 RON

Prima de emisiune = 1.000 RON (5.000 acțiuni x 0,2 RON/acțiune)

Rezerve = 16.000 RON

Număr de acțiuni = 20.000 + 5.000 = 25.000

4. Determinarea valorii matematice contabile noi (după operațiunea de mărire a capitalului social).

$$\begin{aligned} \text{Valoarea matematică contabilă nouă (VMC)} &= \frac{25.000 \text{ RON} + 1.000 \text{ RON} + 16.000 \text{ RON}}{25.000 \text{ acțiuni}} = \\ &= \frac{42.000 \text{ RON}}{25.000 \text{ RON}} = 1,68 \text{ RON/acțiune} \end{aligned}$$

5. Determinarea dreptului preferențial de subscriere (DS)

Dreptul preferențial de subscriere = valoarea matematică contabilă veche – valoarea matematică contabilă nouă = 1,80 RON/acțiune – 1,68 RON/acțiune = 0,12 RON/acțiune.

6. Determinarea raportului de paritate: acțiuni vechi / acțiuni nou emise

$$\text{Raport de paritate} = \frac{20.000 \text{ acțiuni}}{5.000 \text{ acțiuni}} = \frac{1}{4}$$

Înregistrările contabile vor fi:

a) înregistrarea promisiunii de aport

456	=	%	6.000 RON
Decontări cu asociații		1011	5.000 RON
privind capitalul		Capital subscris nevărsat	
		1041	1.000 RON
		Prime de emisiune	

b) înregistrarea vărsării aporturilor

5121	=	456	6.000 RON
Conturi la bănci		Decontări cu asociații	
în lei		privind capitalul	

c) Virarea capitalului subscris nevărsat în capital subscris vărsat

1011	=	1012	5.000 RON
Capital subscris		Capital subscris	
nevărsat		vărsat	

Creșterea capitalului social, prin operațiuni interne, conduce la schimbări în structura capitalurilor proprii, spre deosebire de creșterea prezentată anterior ce a condus la mărirea capitalurilor proprii. Creșterea de capital prin încorporarea de rezerve, rezerve din reevaluare, prime de capital sau prin încorporarea profitului se poate realiza fie prin creșterea valorii nominale a vechilor acțiuni, fie prin emiterea de noi acțiuni, ce vor fi distribuite gratuit acționarilor. În această din urmă situație se impune asigurarea protecției acționarilor, situație ce presupune calcularea drepturilor de atribuire (DA), ele fiind titluri negociabile.

Exemplu privind determinarea drepturilor de atribuire (DA):

Societatea comercială „X” SA prezintă următoarea situație inițială: capital social 10.000 RON, rezerve 5.000 RON, număr acțiuni 10.000. Se decide creșterea capitalului social prin încorporare de rezerve în valoare de 4.000 RON pentru care se emit 2.000 de acțiuni. Să se determine dreptul de atribuire (DA).

Situația inițială:

Capital social inițial = 10.000 RON

Rezerve = 5.000 RON

Număr de acțiuni = 10.000

Se decide creșterea capitalului social pe baza încorporării de rezerve în suma de 4.000 RON, corespunzător emiterii unui număr de 2.000 acțiuni.

1. Determinarea valorii matematice contabile aferente situației inițiale:

$$\text{Valoarea matematică contabilă} = \frac{\text{Capital social} + \text{Rezerve}}{\text{Număr de acțiuni}} =$$

$$= \frac{10.000 \text{ RON} + 5.000 \text{ RON}}{10.000 \text{ acțiuni}} = 1,50 \text{ RON/acțiune}$$

2. Prezentarea situației după creșterea capitalului social

Capital social inițial = 10.000 RON

Creștere capital social = 4.000 RON

Total capital social = 14.000 RON

Rezerve = 1.000 RON

Număr acțiuni = 10.000 + 2.000 = 12.000

3. Determinarea valorii matematice contabile noi

$$\text{Valoarea matematică contabilă} = \frac{14.000\text{RON} + 1.000\text{ RON}}{12.000\text{ acțiuni}} = 1,25\text{ RON/acțiune}$$

4. Determinarea dreptului de atribuire (DA)

Dreptul de atribuire = Valoarea matematică contabilă veche – Valoarea matematică contabilă nouă = 1,50 RON/acțiune – 1,25 RON/acțiune = 0,25 RON/acțiune

5. Determinarea raportului de paritate: acțiuni vechi/acțiuni noi emise.

$$\text{Raportul de paritate} = \frac{10.000\text{ acțiuni}}{2.000\text{ acțiuni}} = \frac{5}{1}$$

Înregistrarea contabilă va fi:

106	=	1012	4.000 RON
Rezerve		Capital subscris vărsat	

Creșterea capitalului social se poate realiza și prin operațiunea de dublă mărire, care presupune creșterea acestuia prin noi aporturi de numerar și prin operațiuni interne, în mod succesiv sau simultan.

În situația în care operațiunea de creștere se realizează în mod succesiv, într-o primă etapă se poate decide creșterea capitalului prin noi aporturi în numerar, iar în a doua etapă creșterea capitalului prin operațiuni interne sau invers.

Exemplu privind creșterea capitalului social prin dubla mărire succesivă:

Situația înainte de dubla creștere de capital social se prezintă astfel: capital social 10.000 RON împărțit în 10.000 de acțiuni; rezerve 8.000 RON. Se decide creșterea capitalului social după cum urmează: în faza I, noi operațiuni în numerar pentru care se emit 5.000 de acțiuni la un preț de emisiuni de 1,2 RON/acțiune; în faza a II-a încorporare rezerve în sumă de 1.000 RON printre care se emit 1.000 de acțiuni. Să se determine dreptul de subscriere și dreptul de atribuire.

Situația inițială:

Capital social inițial = 10.000 RON

Rezerve = 8.000 RON

Număr de acțiuni = 10.000

faza I aporturi în numerar 5.000 acțiuni x 1,2 RON/acțiune

faza a II-a încorporare rezerve 1.000 RON corespunzător a 1.000 de acțiuni

Rezolvare:

A. Evidențierea operațiilor fazei I

1. Determinarea valorii nominale a unei acțiuni (VN)

$$\text{Valoare nominală} = \frac{\text{Capital social inițial}}{\text{Număr de acțiuni}} = \frac{10.000\text{ RON}}{10.000\text{ acțiuni}} = 1\text{ RON/acțiune}$$

2. Determinarea valorii matematice contabile aferente datelor inițiale

$$\text{Valoarea matematică contabilă} = \frac{10.000\text{ RON} + 8.000\text{ RON}}{10.000\text{ RON}} = 1,8\text{ RON/acțiune}$$

3. Prezentarea situației societății după creșterea de capital social corespunzătoare fazei I

Capital social = 10.000 RON

Creșterea capitalului social = 5.000 RON (5.000 acțiuni x 1 RON/acțiune)

Total capital social = 15.000 RON

Prime de emisiune = 1.000 RON (5.000 acțiuni x 0,2 RON/acțiune)

Rezerve = 8.000 RON

Număr de acțiuni = 15.000

4. Determinarea valorii matematice contabile

$$\text{Valoarea matematică contabilă} = \frac{15.000\text{RON} + 1.000\text{ RON} + 8.000\text{ RON}}{10.000\text{ acțiuni} + 5.000\text{ acțiuni}} =$$

$$= 1,6\text{ RON/acțiune}$$

5. Determinarea dreptului de subscriere (DS)

Dreptul de subscriere = Valoarea matematică contabilă veche – Valoarea matematică contabilă nouă = 1,8 RON/acțiune – 1,6 RON/acțiune = 0,2 RON/acțiune

B. Evidențierea operațiunilor fazei a II-a

1. Prezentarea situației societății după mărirea de capital corespunzătoare fazei a II-a.

Capital social inițial	= 15.000 RON
<u>Creștere capital social</u>	<u>= 1.000 RON</u>
Total capital social	= 16.000 RON
Prime de emisiune	= 1.000 RON
Rezerve	= 7.000 RON
Număr de acțiuni	= 16.000

2. Determinarea valorii matematice contabile

$$\text{Valoarea matematică contabilă} = \frac{16.000\text{ RON} + 1.000\text{ RON} + 7.000\text{ RON}}{16.000\text{ acțiuni}} =$$

$$= 1,5\text{ RON/acțiune}$$

3. Determinarea dreptului de atribuire (DA)

Dreptul de atribuire = Valoarea matematică contabilă veche – Valoarea matematică contabilă nouă = 1,6 RON/acțiune – 1,5 RON/acțiune = 0,1 RON/acțiune.

Exemplu privind creșterea capitalului social prin dubla mărire simultană:

Situația înainte de dubla creștere a capitalului social se prezintă astfel: capitalul social 10.000 RON împărțit în 10.000 de acțiuni, rezerve 5.000 RON. Se decide dubla creștere de capital simultan prin încorporarea de rezerve în sumă de 4.000 RON pentru care se emit 2.000 de acțiuni și prin noi aporturi în numerar pentru care se emit 3.000 de acțiuni la un preț de emisiune egal cu valoarea nominală. Să se determine dreptul de subscriere și dreptul de atribuire.

Rezolvare:

Situația inițială:

Capital social inițial = 10.000 RON

Rezerve = 5.000 RON

Număr de acțiuni = 10.000

Creștere simultană prin:

– încorporare rezerve = 4.000 RON, corespunzător a 2.000 de acțiuni;

– noi aporturi în numerar, corespunzător a 3.000 de acțiuni (preț de emisiune = valoarea nominală).

1. Calcularea valorii nominale a unei acțiuni.

$$\text{Valoarea nominală} = \frac{\text{Capital social inițial}}{\text{Numărul de acțiuni}} = \frac{10.000\text{ RON}}{10.000\text{ acțiuni}} = 1\text{ RON/acțiune}$$

2. Calculul valorii matematice contabile a unei acțiuni

$$\text{Valoarea matematică contabilă} = \frac{\text{Capital social inițial} + \text{Rezerve}}{\text{Număr de acțiuni}} =$$

$$= \frac{10.000 \text{ RON} + 5.000 \text{ RON}}{10.000 \text{ acțiuni}} = 1,5 \text{ RON/acțiune}$$

4. Prezentarea situației societății după creșterea de capital

Capital social inițial = 10.000 RON

Creștere capital social pe seama rezervelor = 4.000 RON

Creștere capital social pe seama aporturilor în numerar = 3.000 RON
(3.000 acțiuni x 1 RON/acțiune)

Total capital social = 17.000 RON

Rezerve = 1.000 RON

Număr de acțiuni = 10.000 acțiuni + 2.000 acțiuni + 3.000 acțiuni = 15.000 acțiuni.

$$5. \text{ Calcularea valorii matematicii contabile} = \frac{17.000 \text{ RON} + 1.000 \text{ RON}}{15.000 \text{ Acțiuni}} = 1,2 \text{ RON Acțiune}$$

6. Determinarea cumulată a dreptului de subscriere și a celui de atribuire

1DS + 1DA = Valoarea matematică contabilă veche – Valoarea matematică contabilă nouă = 1,5 RON/acțiune – 1,2 RON/acțiune = 0,30 RON/acțiune.

7. Determinarea raportului de paritate aferent creșterii capitalului social prin încorporarea rezervelor.

$$\begin{aligned} \text{Raportul de paritate (DA)} &= \frac{\text{Număr inițial de acțiuni}}{\text{Număr de acțiuni corespunzătoare creșterii capitalului prin rezerve}} = \\ &= \frac{10.000 \text{ acțiuni}}{2.000 \text{ acțiuni}} = \frac{5}{1} \end{aligned}$$

8. Determinarea raportului de paritate aferent creșterii capitalului social prin noi operațiuni în numerar.

$$\begin{aligned} \text{Raportul de paritate (DS)} &= \frac{\text{Număr inițial de acțiuni}}{\text{Număr de acțiuni corespunzătoare creșterii capitalului prin noi aporturi în numerar}} = \\ &= \frac{10.000 \text{ acțiuni}}{3.000 \text{ acțiuni}} = \frac{10}{3} \end{aligned}$$

9. Determinarea dreptului de subscriere (DS)

$$\begin{aligned} 1DS &= \frac{\text{Valoarea matematică contabilă nouă} - \text{Valoarea nominală}}{\text{Raportul de paritate (DS)}} = \\ &= \frac{1,2 \text{ RON/acțiune} - 1 \text{ RON/acțiune}}{\frac{10}{3}} = 0,06 \text{ RON/acțiune} \end{aligned}$$

10. Determinarea dreptului de atribuire (DA)

1DA = 0,30 RON/acțiune – 0,06 RON/acțiune = 0,24 RON/acțiune

sau

$$1DA = \frac{\text{Valoarea matematică contabilă nouă}}{\text{Raportul de paritate (DA)}} =$$

$$= \frac{1,2 \text{ RON/acțiune}}{\frac{5}{1}} = 0,24 \text{ RON/acțiuni}$$

O altă modalitate de creștere a capitalului social este reprezentată de conversia obligațiunilor în acțiuni. Această transformare a obligațiunilor în acțiuni se realizează atunci când deținătorii de obligațiuni, generatoare de venituri fixe, sunt interesați în achiziționarea de acțiuni, generatoare de venituri variabile, ca urmare a perspectivei de dezvoltare deosebită a societății. Diferența dintre valoarea nominală totală a obligațiunilor și valoarea totală a acțiunilor noi emise, ce fac obiectul acestei operațiuni, se înregistrează ca prime de conversie a obligațiunilor în acțiuni.

Exemplu: Se transformă 20.000 de obligațiuni în 8.000 de acțiuni. Valoarea nominală a unei obligațiuni este de 1 RON, iar valoarea nominală a unei acțiuni de 2,3 RON:

1. Determinarea valorii totale a obligațiunilor:

$$20.000 \text{ obligațiuni} \times 1 \text{ RON/obligațiune} = 20.000 \text{ RON}$$

2. Determinarea valorii totale a acțiunilor:

$$8.000 \text{ acțiuni} \times 2,3 \text{ RON/acțiune} = 18.400 \text{ RON}$$

3. Determinarea primei de conversie a obligațiunilor în acțiuni

$$20.000 \text{ RON} - 18.400 \text{ RON} = 1.600 \text{ RON}$$

Înregistrarea contabilă va fi:

161	=	%	<u>20.000 RON</u>
Împrumuturi din emisiuni de obligațiuni		1012	18.400 RON
		Capital subscris vărsat	
		1044	1.600 RON
		Prime de conversie a obligațiunilor în acțiuni	

Micșorarea capitalului social se realizează prin rambursarea unor părți din capitalul acționarilor, prin acoperirea pierderilor înregistrate în anii anteriori etc.

Atunci când capitalul unei societăți este considerat ca fiind supraproportionat față de activitatea sa, când se reduc investițiile într-un anumit sector productiv etc., se impun diminuarea și rambursarea către acționari a unei părți din capitalul social.

Reducerea capitalului social se realizează fie prin reducerea numărului de acțiuni, fie prin reducerea valorii nominale a acțiunilor, în ambele cazuri înregistrările contabile fiind:

1012	=	456
Capital subscris vărsat		Decontări cu asociații privind capitalul
456	=	512
Decontări cu asociații privind capitalul		Conturi curente în bănci

Acoperirea pierderilor înregistrate în anii anteriori se realizează pe seama capitalului social, când nivelul acestora este foarte ridicat, pentru a fi absorbit pe seama rezervelor sau altor vărsăminte pentru reîntregirea capitalului.

Exemplu: Se acoperă pierderea de 10.000 RON pe seama capitalului social.

1012	=	1171	10.000 RON
Capital subscris vărsat		Rezultatul reportat reprezen- tând profitul nerepartizat	

sau pierderea nerecuperată

Contabilitatea rezultatului reportat

Contabilitatea rezultatului reportat se ține cu ajutorul contului bifuncțional 117 „Rezultatul reportat”. Acest cont se debitează cu:

- pierderile înregistrate în exercițiile precedente, a căror decizie privind finanțarea (acoperirea) lor a fost amânată de adunarea generală a acționarilor;
- pierderile datorate modificărilor de politici contabile și corectării erorilor fundamentale depistate în contabilitate;
- pierderile de valoare cauzate de operațiunile de reevaluare a terenurilor și mijloacelor fixe;
- profitul net realizat în exercițiile financiare, destinat creșterii capitalului social sau rezervelor;
- dividendele acordate acționarilor din profitul obținut în anii precedenți.

Contul „Rezultatul reportat” se creditează cu profitul obținut la finele exercițiului financiar încheiat, profit nerepartizat, cu diferențele pozitive pe care le înregistrează rezultatul unei societăți, ca urmare a modificărilor de politică contabilă, a corectării erorilor fundamentale depistate, a surplusului realizat din rezerve din reevaluare, precum și a pierderilor realizate în exercițiile financiare precedente, care reduc valoarea capitalului social.

Exemple:

O societate comercială, în baza hotărârii adunării generale a acționarilor, amână:

a) reportarea sumei de 2.000 RON, ce reprezintă o parte din profitul obținut la finele anului recent încheiat;

b) finanțarea pierderii înregistrate la finele anului recent încheiat în sumă de 2.500 RON.

a) înregistrarea profitului nerepartizat

121	=	1171		2.000 RON
Profit și pierdere		Rezultatul reportat reprezentând profitul nerepartizat, respectiv pierderea neacoperită		

b) înregistrarea pierderii neacoperite

1171	=	121		2.500 RON
Rezultatul reportat reprezentând profitul nerepartizat, respectiv pierderea nerecuperată		Profit și pierdere		

Ulterior societatea comercială decide:

a) repartizarea profitului, după cum urmează: 500 RON pentru creșterea rezervelor legale, 500 RON pentru acordarea de dividende, iar diferența pentru creșterea capitalului social.

b) acoperirea pierderii, după cum urmează: 400 RON pe seama rezervelor legale, 600 RON pe seama profitului net obținut și 1.500 RON pe seama reducerii capitalului social.

a) înregistrarea repartizării profitului

1171	=	%		2.000 RON
Rezultatul reportat reprezentând profitul nerepartizat, respectiv pierderea neacoperită		1061	500RON	
		Rezerve legale		
		457		
		Dividende de plată	500 RON	
		1012	1.000 RON	
		Capitalul subscris vărsat		

b) înregistrarea acoperirii pierderii

%	=	1171	2.500 RON
1061		Rezultatul reportat reprezentând profitul nerepartizat, respectiv pierderea neacoperită	400 RON
Rezerve legale			
121			600 RON
Profit și pierdere			
1012			
Capitalul subscris vărsat			1.500 RON

Contabilitatea rezultatului exercițiului

Potrivit prevederilor legale, profitul sau pierderea se stabilesc lunar. Din această cauză, conturile de cheltuieli și conturile de venituri se închid provizoriu, prin rezultatul exercițiului.

Rezultatul exercițiului se determină ca diferență între veniturile și cheltuielile exercițiului, avându-se în vedere generarea acestora și nu data încasării sau plății lor. Aceasta în scopul respectării principiului independenței exercițiului, ce prevede luarea în calculul rezultatului exercițiului numai a acelor cheltuieli și venituri corespunzătoare exercițiului financiar, respectiv, fără a se ține seama de data încasării sumelor sau a efectuării plăților.

Exemplu: O societate comercială înregistrează la finele exercițiului financiar N, venituri totale în sumă de 10.000 RON (din care venituri neîncasate 2.000 RON) și cheltuieli totale în valoare de:

- a) 9.000 RON (din care cheltuieli servicii neachitate 1.500 RON)
 - b) 11.500 RON (din care cheltuieli servicii neachitate 2.500 RON)
- a) determinarea rezultatului exercițiului

7	=	%	<u>10.000 RON</u>
Conturi de venituri		6	9.000 RON
		Conturi de cheltuieli	
		121	1.000 RON
		Profit și pierdere	

Se observă că, în urma acestei operațiuni de închidere a contului de venituri și cheltuieli, societatea a înregistrat un profit de 1.000 RON.

- b) determinarea rezultatului exercițiului

%	=	6	<u>11.500 RON</u>
7		Conturi de cheltuieli	10.000 RON
Conturi de venituri			
121			1.500 RON
Profit și pierdere			

În urma acestei operațiuni, societatea a înregistrat o pierdere de 1.500 RON.

Evidența profitului sau pierderii în cursul unui exercițiu financiar se ține cu ajutorul contului bifuncțional 121 „Profit și pierdere”; acest cont se debitează cu soldul debitor al conturilor de cheltuieli, cu profitul net realizat în exercițiul financiar destinat repartizării, cu profitul net realizat în exercițiile financiare anterioare, nerepartizat și cu pierderea repartizată din exercițiul financiar anterior, acoperită din profitul obținut în perioada curentă; se creditează cu soldul creditor al conturilor de venituri și cu pierderile realizate în exercițiile precedente ce reduc nivelul capitalului social sau care nu au fost repartizate.

Contabilitatea împrumuturilor și datorilor asimilate

Contabilitatea împrumuturilor și datoriilor asimilate asigură evidența dato-riilor societății pe termen mediu și lung față de terțe persoane, datorii ce îmbracă forma împrumuturilor din emisiunea de obligațiuni, creditelor bancare, altor datorii și împrumuturi.

Conturile de evidență a împrumuturilor și datoriilor asimilate menționate mai sus sunt următoarele:

* 161 – Împrumuturi de emisiuni de obligațiuni. Acesta este un cont de pasiv, ce se creditează cu suma împrumuturilor obținute la valoarea de rambursare a obligațiunilor emise și cu suma primelor de rambursare aferente împrumuturilor din emisiuni de obligațiuni. Se creditează cu suma împrumuturilor din emisiuni de obligațiuni rambursate și cu valoarea obligațiunilor emise și răscumpărate anulate.

* 162 – Credite bancare pe termen lung. Are funcție contabilă de pasiv. Se creditează cu suma creditelor primite și se debitează cu suma creditelor rambursate.

* 166 – Datorii ce privesc imobilizările financiare. Are funcție contabilă de pasiv. Se creditează cu sumele încasate de la acele societăți ce dețin titluri de participare la societatea emitentă și se debitează cu sumele restituite.

* 167 – Alte împrumuturi și datorii asimilate

Evidența dobânzilor datorate, aferente împrumuturilor și datoriilor asimilate se ține cu ajutorul contului 168 „Dobânzi aferente împrumuturilor și datoriilor asimilate” ce are funcție contabilă de pasiv, iar evidența primelor de rambursare, care reprezintă diferența dintre valoarea de emisiune și valoarea de rambursare, se ține cu ajutorul contului de activ 169 „Prime privind rambursarea obligațiunilor”.

Cu excepția contului 167 și 169, toate celelalte conturi sunt structurate în mai multe conturi sintetice de gradul II, conturi ce asigură gruparea datoriilor contractate și a dobânzilor aferente pe feluri de datorii, respectiv dobânzi.

Exemplu: O societate comercială emite 20.000 de obligațiuni interne, la o dobândă de 15%, o valoare nominală de 1 RON, prețul de emisiune de 0,9 RON. Durata împrumutului obligatar este de 8 ani, plata dobânzii efectuându-se la finalul fiecărui an. Data contractării împrumutului obligatar 15.03.N. Împrumutul obligatar este garantat de stat.

1. Înregistrarea subscrierii împrumutului obligatar

%	=	1617	<u>20.000 RON</u>
461		Împrumuturi interne din	18.000 RON
Debitori diverși		emisiuni de obligațiuni	
		garantate de stat	
169			2.000 RON
Prime privind rambursarea			
obligațiunilor			

2. Înregistrarea încasării contravalorii împrumutului obligatar

512	=	461	18.000 RON
Conturi curente la bănci		Debitori diverși	

3. Înregistrarea dobânzii datorate aferentă perioadei 15.03.N – 31.12.N

$$\text{Dobânda} = 20.000 \text{ RON} \times 15\% \times \frac{285 \text{ zile}}{360 \text{ zile}} = 2.375 \text{ RON}$$

285 zile = 15 zile din luna martie + 9 luni × 30 zile (perioada 01.04.N – 31.12.N)

666	=	1681	2.375 RON
Cheltuieli privind dobânzile		Dobânzi aferente împrumuturilor	
		din emisiuni de obligațiuni	

4. Înregistrarea dobânzii datorate aferente perioadei 01.01.N+1–15.03.N+1 (75 de zile – luna februarie se ia în calcul cu 30 de zile)

$$\text{Dobânda} = 20.000 \text{ RON} \times 15\% \times \frac{75 \text{ zile}}{360 \text{ zile}} = 625 \text{ RON}$$

666	=	1681	625 RON
Cheltuieli privind dobânzile		Dobânzi aferente împrumuturilor din emisiunea de obligațiuni	

5. Plata dobânzii aferente primului an

1681	=	512	3000 RON
Dobânzi aferente împrumuturilor din emisiuni de obligațiuni		Conturi curente la bănci	(2.375 RON + 625 RON)

Înregistrările prezentate la punctele 3, 4 și 5 se repetă până la finele duratei de viață a împrumutului obligatar.

6. Rambursarea împrumutului obligatar la finele celor 8 ani

1617	=	512	20.000 RON
Împrumuturi interne din emisiuni de obligațiuni garantate de stat		Conturi curente la bănci Concomitent,	
6868	=	169	2.000 RON
Cheltuieli financiare privind amortizarea primelor de rambursare		Prime privind rambursarea obligațiilor	

Presupunem că la finele celui de al 5-lea an, societatea răscumpără în vederea anulării, 10.000 de obligațiuni la prețul de 1,05 RON/obligațiune.

1. Răscumpărarea obligațiunii

505	=	512	10.500 RON
Obligațiuni emise și răscumpărate		Conturi curente la bănci (10.000 obligațiuni × 1,05 RON/obligațiune)	

2. Anularea obligațiunilor

%	=	505	10.500 RON
1617		Obligațiuni emise și răscumpărate	10.000 RON 500 RON
Împrumuturi din emisiuni interne la obligațiuni garantate de stat			

668
Alte cheltuieli financiare

3. Amortizarea primelor de rambursare, aferente obligațiunilor răscumpărate și anulate:

6868	=	169	1.000 RON
Cheltuieli financiare privind amortizarea primelor de rambursare		Prime privind rambursarea obligațiunilor	

Înregistrările contabile pentru obligațiunile rămase, sunt identice cu cele efectuate la punctele 3, 4, 5, 6, cu mențiunea că sumele se diminuează în mod corespunzător (cu 50%).

Exemplu:

O societate achiziționează un credit bancar pe termen lung (12 ani) în valoare de 110.000.000 RON, cu o dobândă de 10% pe an, cu o perioadă de grație de 2 ani. Plata ratelor scadente și a dobânzii aferente se realizează anual.

1. primirea creditului bancar

1621 = 512 110.000.000 RON
 Credite bancare Conturi curente
 pe termen lung la bănci

2. Ca urmare a perioadei de grație, societatea va achita băncii în primii ani numai dobânda aferentă creditului bancar contractat. Ca urmare, în fiecare din acești doi ani se vor efectua înregistrările:

a) înregistrarea dobânzii datorate

666 = 1682 11.000.000 RON
 Cheltuieli privind Dobânzi aferente
 dobânzile creditelor bancare
 pe termen lung (110.000.000 RON × 10%)

b) plata dobânzii

1682 = 512 11.000.000 RON
 Dobânzi aferente creditelor Conturi curente
 bancare pe termen lung la bănci

3) Începând cu al treilea an, societatea va achita următoarele sume băncii:

Anul	Calcul dobândă	Dobânda datorată	Rată credit	Valoare rămasă credit
3	110.000.000×10%	11.000.000	11.000.000	99.000.000
4	99.000.000×10%	9.900.000	11.000.000	88.000.000
5	88.000.000×10%	8.800.000	11.000.000	77.000.000
6	77.000.000×10%	7.700.000	11.000.000	66.000.000
7	66.000.000×10%	6.600.000	11.000.000	55.000.000
8	55.000.000×10%	5.500.000	11.000.000	44.000.000
9	44.000.000×10%	4.400.000	11.000.000	33.000.000
10	33.000.000×10%	3.300.000	11.000.000	22.000.000
11	22.000.000×10%	2.200.000	11.000.000	11.000.000
12	11.000.000×10%	1.100.000	11.000.000	-

Anul III

a) înregistrarea dobânzii datorate

666 = 1682 11.000.000 RON
 Cheltuieli privind dobânzile Dobânzi aferente creditelor
 bancare pe termen lung

b) plata dobânzii și a ratei scadente:

% = 512 22.000.000 RON
 1682 Conturi curente la bănci 11.000.000 RON
 Dobânzi aferente creditelor
 bancare pe termen lung
 1621 11.000.000 RON
 Credite bancare
 pe termen lung

Anul IV

a) înregistrarea dobânzii datorate

666 = 1682 9.900.000 RON
 Cheltuieli privind dobânzile Dobânzi aferente creditelor
 bancare pe termen lung

b) plata dobânzii și a ratei scadente

%	=	512	<u>20.900.000 RON</u>
1682		Conturi curente la bănci	9.900.000 RON
Dobânzi aferente creditelor bancare pe termen lung			
1621			11.000.000 RON
Credite bancare pe termen lung			

Similar se vor efectua înregistrările contabile până la rambursarea integrală a creditului contractat.

